

Vybraná úskalí při překladu z angličtiny do češtiny

(Tento přehled je nutno chápat jen jako velmi přibližnou pomůcku; nemůže brát v úvahu stylové a významové zvláštnosti textů. Nezahrnuje také všechny zásady překladu, ale jen ty, které jsou zanedbávány zvláště často nebo se zvláště smutnými důsledky)

A. Typografické a formální rozdíly

Středníky a dvojtečky užívá angličtina mnohem hojněji a s poněkud jiným významem než čeština
 Uvozovky – mají jiný tvar; obsahuje-li jedna přímá řeč v angličtině více odstavců, začíná obvykle každý z nich levými uvozovkami; v češtině jsou jen jedny na začátku celé promluvy.
 Reference o čase jsou v angličtině často v opačném pořadí (*at 5:30 on Saturday* je *v sobotu v ...*), podobně je často nutno upravit pořadí času a místa (**uvidíme se v Bostonu v sobotu*) a jiných příslovečných určení
 Číselné údaje uvedené v angličtině číslicemi v češtině častěji vypisujeme
 Psaní velkých písmen nelze přebírat – čeština jich užívá méně, zejm. u abstraktních a symbolických pojmů
Kurzívy se v angličtině často užívá k vyznačení větného přízvuku; v češtině jen velmi výjimečně (obvykle se řeší změnou slovosledu)

B. Gramatické a stylistické rozdíly

Privlastňovací zájmena u částí těla, oděvu apod., v angličtině závazná, jsou v češtině obvykle nepatřičná
 Nezapomínat užívat na příslušných místech *zvrtná* zájmena
 Vid českých sloves řídit dle kontextu a logiky
would znamená někdy opakování děje v minulosti
 pozor na minulé časy či kondicionály vzniklé jen sousledností; na rozdíl od učebnicových příkladů souslednost často zasahuje i několik vět či odstavců textu, je nutno se řídit podle logiky situace
 angličtina někdy jiným způsobem odkazuje k postavám, takže musíme nahradit jméno zájmenem nebo naopak
 Kladnou otázku je velmi často nutno přeložit otázkou zápornou a naopak (**Máte cigaretu?*)
 Ani jinak nepřebírat bez uvážení anglické větné struktury (**To bylo to, co mu chtěl říci* ap.)
 Interpunkce se v obou jazycích řídí zcela jinými zásadami, nelze ji proto mechanicky přepisovat

C. Kulturní rozdíly

Míry a váhy – konzistentnost při převodu; pozor na neuvedené *p. m.* u časového údaje
 Zdvořilostní fráze, pozdravy, zvolání apod. nelze překládat doslova
 Oslovení – v češtině platí jiné konvence (není obvyklé např. „Doktore!“ apod.)
 Některé *question tags* zcela vypustit, jiné překládat volně podle českých zvyklostí
 Zeměpisné a kulturní názvy z neanglických oblastí nelze převzít v anglickém přepisu; česká transliterace je téměř vždy odlišná
 Pokud údaje či jména převzít lze, dělejme to pozorně – při opisování se do nich často vnáší chyby

D. Lexikální zvláštnosti

Úplný přehled lexikálních úskalí sestavit nelze. Zájemcům však doporučujeme knihu J. Hladkého *Zrádná slova v angličtině*. Zde uvádíme jen několik částých případů jako příklad:
 go (nejen *jít a jet*, ale i *letět* apod.); shoot (ne každé *shoot* znamená *shoot to death*); call (*volat, telefonovat*, ale nejčastěji *stavit se, přijít*); ginger ale (není *pivo*); said (jako uvozovací sloveso je ve většině textů vhodné překládat více různými slovesy); control (překlad *kontrolovat* není vždy nejlepší); sympathy (častěji *soucit* než *sympatie*)...

E. Obecné zásady práce na překladu

Vždy vycházet z **počopení textu, z přesné představy o popisované skutečnosti**; zdá-li se určité místo v překladu nesmyslné či nekoherentní, jde obvykle o chybu překladatele, nikoliv autora. Vysvětlením mohou být např. méně obvyklé významy slov, orientace v syntaxi, neporozumění kulturně podmíněné situaci apod.
 Vše nejasné hledat, nespoléhat se na odhad ani na vlastní paměť. Často se velmi vyplácí hledat i notoricky známá slovíčka (kvůli méně známým významům)
 Co nejvíce věcných problémů dohledávat již při prvním průchodu (názvy, transliterace, kulturní souvislosti)
 Nedořešená či nejasná místa si v pracovní verzi jasně označovat, abychom se k nim nezapomněli vrátit
 Bibliografické údaje, případné poznámky apod. pořizovat průběžně, nikoliv až zpětně
 Počítat s časovou rezervou na dokončovací práce a závěrečná čtení
 Při kontrole překladu nespoléhat nikdy jen na sebe, dát text číst nejméně jednomu osvědčenému korektorovi